

آبونه شرائطی

داخلی، خارجی هریر ایچون
سنه لکی (۲۵۰)، آلتی آیلنی
(۱۳۰) غروشدرد.

نسخه سی ۱۰ غروش،
سنه لکی ۵۲ نسخه در

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پیشمدر

مسلمه موافق آثار مع المنویه
قبول اولنور. درج ایدلمین
یازیر اعاده اولونماز

کتابخانه

۱۳۳۷

دینی، فلسفی، علمی، ادبی هفته لاق مجموعه اسلامیه در

باش محرر صاحب و مدیر مسئول

اشرف ارباب

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم محمد عاکف

اخطارات

ادرس تبدیلنده آیریجه بش
غروش کوندردلایدرد

مکتوبلرک امضالری واضح
واوقوناقلی اولمینی و آبونه صره
نومروسی محتوی بولمسی لازمدر

مالاک اجندییه ایچون آبونه
اولانلرک آدرس لریک فرانسه
جده یازلمسی رجا اولنور.

باره کوندردلیدی زمانه یه دائر
اولدیغنیك واضحا بیلدیرلمی
رجا اولنور.

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

ایتمک درجه سینه واریر . بومسلک ایسه کندیسنه موهوب الهی اثری اولان قوتلری تمطیل و خدای کریمک قوللری اده سنده رایگان قیلدینی قواعد امنیتی اخلاص ایدرکه شرف حیاتک اضاعه سنی موجب اولور . زیر امرکسب و معیشتده حد معزوفی تجاوزایله بشقه سینه ایقاع ظلم و قدر ایتمک ، نه فاعلی ونه دیکرلری کدیمینه قزانوب طریق مشروعه دن آریلارلرک نائل اولدقلری راحت و حیثیه ایصال ایده بیللمکدن اوزاقدر . حیفا که معاملات ناسده عقلی خفیف ، نظری قاصر اولانلر شو بیان ایتدیلمز ایکی مثالک تمثالی اولمقدن خالی قالمز . بناء علیه ایضاحات مشروعه دن استنتاج اولورکه : قوه ذاکره ، یعنی عقلک قوت وضعی و خیالک شدت اعتدالی ، فکرک دوغریلکی واکریلکی انسانلرک ایشلارنده ، مزاجلارنده ، قورونیلارنده منفعت و ضرر ویرن شیلری تمیزه اک بیوک واسطه در .

انسانک اهلندن ، عشرتندن و سائر جماعت انرادندن بر وفات و قوعیده فکر و خیالنه و تمیه عقلنه بیوک مؤثر اولور . ناسک هپسی ، اعمالدن نافع و مضر اولانلری و تاثیر آخرله حسن و قبح نوعدن بولانلری تمیز و ادراک خصوصنده متفقدلر : ناسک عقلاسندن فکر صحیح ، مزاج معتدل ارباسندن اولوب اشیانک نیک و بدینی سچمکده حقه اصابت ایتلری ممکن بولانلر دخی او دقایق تمیزک مؤثراتنددر .

اولمک کی اکتسابی بدایه زحمتلی اولسه بیله فائده سی دواملی اولان کوزل بر شیئی وجوده کتیرمک مستحسن اولدینی ، وابستده فاعلی ایچون ولو بر لذت حس ایتدیرمش اولسون بر شخصک و یا عمومک منفعتی اضرار ایله نظام طامسه خلل کتیره جک حاله منجر اولان اعمال و تشبثانده بولمق قبیح اولدیفنده متفقدلر .

مترجمی : حسین مظهر

شیخ محمد عبده

قله ریقالیزم

سلطنت رهبانیه دیمکدر . مملکتیمزی عصریشدیرمک ایسته یئلر زده دم بویله بر سلطنتک بولندیمنی ایلر و سوریور ، فقط بوکا مدرسه سلطنتی ، دیورلر . بویله جه علمای اسلامه ، رهایین مسیحیه تک وضعیتی بخش ایدیورلر . غرب مدینتک بوکونکی ترقی و انکشافنه آنجق سلطنت رهبانیه یی ده ویردکدن صکره مظهر اولدیفنی اوکره نن فرب پرستلر من سلطنت رهبانیه تک مقابلی اوله رق طانیدقلری و مدرسه سلطنتی تسمیه ایتدکلری مؤسسه یی بیقمه یه بذل همت ایتدیلر . و بو اشی کال موفقیتله باشاردندن صکره هر ترقی به حائل اولان منابع تعصبی نور و تمش ، سربست ، سربست ضرب مدینتی ، بلا قید و شرط ،

مثلا شیخ الاسلام افندی حضرتلرینک محاکم شرعیه یی مشیخته اعاده ، عدلیه نظارتک احکام شرعیه و مصالح امته مخالف اولان حقوق عائله قرارنامه سنک الغاسنه قرار ویرمسی ، دارالفنونده ارککلرله قیزلرک برلشمسنه ملک اعتراض ایتسی . بولرک هپسی قله ریقالیزمک اعاده سطوت ایتدیکنی افاده ایدرمش بولرک هپسی قله ریقالیزمی نمون ایتمک ایچون پاییلورمش ا حقیقتی بودرجه تحریف ایدرک ، مملکتی یارواغیار نظرانده دوشورمک ایچون آنجق . بو قدر چالیشیه بیلیر . زوالی حقیقت و زوالی مملکت ا

مطبوعات بومیه مزک بر قسمی بو تحریفات و تعذیباتک واسطه ترویجیدر . دیکر قسمی بوکا قارشی محافظه سکوت ایدیور . حیات ملیه مزه سورولن بو لکلره قارشی لاقید بولنور . مسلمانلق علمینده ، ترتیب ایدیلن بو هجوملردن متأثر اولیور ، ارنی تهجیرینی حیات سیاسی مزی لکله بن برجنایت عدایمکده برلشن و بولکلی تمیزله مک ایچون مجاهده ده بولان جرائد بومیه مز ، بر قسمک روح ملی به توجیه ایتدیکی سهام قاتله ایله آجق ایتدیکی رخنه لره ، قربان ایتمک ایسته دیکی حقیقته قارشی سین چیقارمیور ، بو خصوصلره هیچ علاقه دار اولیورا الحاصل مسلمانلق کندی یوردنده بو درجه ذلیل بر موقعه اسقاط ایدیورکن مسلمان اولدوقلری ادما ایدن بر جماعت مرشده لارنده کی وسائط ارشاد ایله بو اوغورده ابدال مساعیدن کیری قالیور !

مطبوعاتک بواهل و لاقیدیسنه علاوه علمای اسلامک اهلانی قید ایتمک ایسترز . علمای اسلام بو خصوصات ایله اشتغال ایدیور . بز بالخاصه دارالحکمة الاسلامیه به توجیه خطاب ایدیورز . مثلا بو خصوصات موضوع بحث اولیورکن دارالحکمة الاسلامیه کوچک برساله ایله هر مسئله حقننده مسلمانلرک نقطه نظری بیانیله وظیفه ارشادینی ایشا ایتسه نه اولور ؟ ... بویله پایایرسه افکار عمومیه نه قدر استفاده

ایدر و حقیقتی بوغنه جالیشانر نه فنا بر هزیمته دوجار اولورلر ..
دارالحکمة الاسلامیه البت بیایورکه کمنجلر مزربیه دینه دن همان
همان محروم بولورلر . بناء علیه مسلمانلق حقننده شونک بونک
سویلدیکنه قائمندن بشقه برشی یاه بیورلر . و بوندن طولاییدرکه غرب
پرست نامی آتشدن کچین زمره ضالهک تصدیقاتی ، تحریفاتی ، استاداتی
رواج بولور .

شو قدر حق بر زمانده آزمیشله می تحدث ابتدی :

لستر مسئلهسی ، دن و دولتک تفریق مسئلهسی ، ارککارله قیزلرک
مکتبارده برایشه مسئلهسی ، حقوق عالیه قرارنامهسی مسئلهسی ،
محاکم شرعیه نک مشیختدن تفریقی مسئلهسی ، و بزم موضوع بحثن
اولان قله رفاقایزم مسئلهسی ودها بر جوق مسئلهلر . بونارک هبسی آز
جوق منافشه ایدلری ، قانندی ، کتدی . فقط هیچ بریسی حقننده
افکار عمومیه من ، مسلمانانک نقطه نظری حقیقه ، لایقیه و کرمه مدی .
واقعا بعض مسائل حقننده دارالحکمة به مذسوب علمامن مسلمانانک
نقطه نظری ایضاح ایدیلر . بز بونکله اکتفا ایامه من . دارالحکمة
الاسلامیه نک رسمی سوزنی دیکله مک ، رسمی اثرنی کورمک ایسترد .
دارالحکمة الاسلامیه نک بوفکری لظراعتبار آله جفندن قویاً امید و ارم
ایچمزده یقشمکه برابر بزه بیاجی قالان ضرب پرستلرک نشر
ایندکری ضالانلرک ملکتمزده فصل تأمین انتشار ایتدیکی ، بوخصو
صدن باشلیجه مسئول اولان مطبوعات و علمای اسلامیه به ترتب ایدن
وظائف اولیه فی دایتدن صکره قله رفاقایزم نامیه . مسلمانانک الصاق
ایدلک ایسته بیان تهمنک ماهیتی ایضاحه ایتدار ایدم جکز .

تخریستیانلقده سلطنت دینه واردر . رؤسای دین اودینه س مالک
اولانلرک اعتقادینه ، وجدانه مقسطدر . انجیل « متی » نک بو آیتلری
سلطنت دینه نک تاملرینی قورمشدر :

« ملکوت سنانک آناخارلرینی سکا و بریورم . ارض اوزرنده نهی حل
وربط ایدرسک سمانده اونی حل و ربط ایدرز . ۱۶ نجی باب ۹ نجی آیت . حقیقتی
سویلورم : ارض اوزرنده نهی ربط ایدرسک سمانده مربوطدر ، نهی حل
ایدرسک سمانده محلودر . ۱۸ نجی آیت .

بناء علیه رؤسای دیندن بری ، دیکرینه « سن خرستیان دکلسک »
دیجه او آدم خرستیانلار دن جیقار . « خرستیانلک » دیرسه خرستیان
اولور . یعنی انسان اعتقادنده سرپرست دکلد . عقلمک ارشادی موجبینه
معارفنده تصرف ایدمن .

خرستیانلق اوزیش عصر بو حال اوزره یشادی . بوسلطنت رهبانیه نک
أهوائی تاریخک صحائف کربانی انظار عبرته عرض ایدر .

حالبوکه مسلمانلق سلطنت رهبانیه فی کوکندن بیقشمشدر .
بر مسلمانک ایمانی آنحق اللهک نفوذ و عظمتنه سرفرو ایدر . رسالتناه
افدمنرک وظیفهسی تبلیغ و تذکیردر . تسلط و تحیر دکلد . « فذکر انما
انت مذکر ، لست علیهم بمسيطر » مسلمانلردن هیچ برکیمسه مسلمانلرک
مقدرات اخرویهسی حل و ربط ایدمن . ایمان : هر بر مسلماننی الله ایلر

آرمسندکی رقیبلردن ، جناب حقه قارشی عبودیتدن بشقه هر درلو
عبودیتلردن آزاد ایدر . مسلمانلقده بدطولا صاحب بر مسلمان ، الکعدی
مسلماننه قارشی نصیحت و ارشاد حقنندن بشقه هیچ برحقه مالک دکلد .
جناب حق زمره ناجیه نک توصیفنده « و تواصوا بالحق و تواصوا بالصبر »
یعنی « یکدیگرینه حق توصیه ایدن ، یکدیگرینه صبری توصیه ایدنلردن »
بیوریلور .

نجانک شرطی ، هرکسک حق بیامسی ؛ قبول ایتمسی ؛ هرکسی حق
قبول ایتمه ، عتلا ، نازعه ، نقلاک محالمت ایتدیکی حقایق ثابته فی
قبوله دعوت ایتمسی ، بی قرار اولان او هام و خیالاتک دائره ضلالدن
اورا افلاشمه سیدرکه و آنحق درین درین دوشونمک ، کاشانه امان نظر
ایتمک ایلر قابل اولور .

بویلهجه انسان او هام باطله به اخر از غلبه ایدر و صراط مستقیمدن آریلماز .
مسلمانانق عقل انسانی بی ، امان نلر و عادات و او هامه
قایلانق ، ضلالتنه صایمانق شرطیه هر قیددن آزاد ایتشدن ، قرآن
کریم ، بیلدیکی حق صحیحی انسانلره قبول ایتدیر . بیلرک خاسر اولدیغنی ،
توبیل قبول ایتن نص صرح ایلر نجانک شرطی اولورق بیان ایدیلور .
نجانک دیکر شرطی صبردر . صبر اعمال صالحه او غورنده مشقته
کو کس کرمک ، شریعت صحیحیه و یا حقه مخالف اولان لذائذدن اجتناب
ایتمک ، آوان مصیبتده هر درلو آله ، قورمیه رقی ، بیلیمیه رک تحمل له برابر
اونلرک ازالهسی ایچون حق و شرعک حدودندن آریلماقدر . خسرانندن
قور توله نک بر شرطی ده صبر ایتک ، بشقعلرینه ده صبر توصیه ایتک ،
فضلتک آناسی اولان بوفضلیته هرکسک ترین ایتمسی ایچون جالشمقدر .
طبیعی بشقعلرینه صبر ایتمی او کرمک ایچون بالذات صابر اولماق لازمدر .
ایشته قرآن کریم انسانلرک نجاتی حق و صبره ربط ایدیلور ،
رؤسای دینک کیف و هوسنه دکل .

اساساً مسلمانلق اللهک وحدانیه ایمان ایتک بخشده دلیل عقلی دن ،
نظام طبیعینی تعقیب ایدن فکر انسانلردن بشقه برشیده اعتماد ایتن . بناء علیه
نه خارق الماده برشیثله انسانی تدهیش ، نه فوق الماده اطوار ایلر نظرلری
تخریش ، نه بر آفت سماویه ایلر دیلملری لال ، نه ده بر صیحه الهیه ایلر
اذمانی لرزان ایلر . عقل بشری بی ایفاظ ایلر کاشانه توجیه نظره ،
قیاس صحیحی استعماله سوق ایلر . کاشانک نظام و ترتینه ، اسباب ایلر
مسبباتک ارتباطنه امان نظرله علیم و حکیم ، قادر و متعال بر واجب
الوجودک موجودیتنه واصل اولماق ایچون سموات ایلر ارضک فصل
یارادلدینی ، کجه ایلر کوندوزک تماقی ، هوالرک ، منفعت بشریه فی
تأمین ایدمک بر صورتده تحریکی ، بو هوالرک بلوطلری قانادلا بیدررک
اوچورمسی ، بلوطلرک رحمتلر یاغدی ررق نباتات و اشجاری انبات ایتمسی
کبی آیات الهیه فی تدبیر دعوت ایدر .

عقل بشری بودرجه سرپرست پیراقان بر دین مبین فصل اولورده

ایندکجه مطاعدر . مسلمانلرک مراقبه سی آلتنددر . طوغری بولدن
آرلیسه مسلمانلر اونی بوله کتیررلر ، اگر یلر سه ، نصیحت ایله ؛
اعذار ایله طوغری و لونرلر ؛ جناب حقه عصیان خصوصند هیهج
برخلوقه اطاعت اولنار . [۱] خلیفه اسلام کتاب و سلق ترک ایدرسه
استبدال اولنمی واجب اولور . مکرکه استبدالندن حاصل اوله جق
فساد مصلحته تفوق ایتسون ا

خلیفه اسلامی ملت و باخود . ملتک و کیلری تعیین ایدر . حاکمیت
ملنکدر . مصالح ملیه خای اقتضا ایدرسه خای اولنور . بناء علیه
خلیفه اسلام ازهر جهت بر حاکم مدبدر [۲]

احساب عقل و اذعان هیهج بر وقت خلافتک ، ثنوقراتیک
اولدیفنی ادعا ایدر مزلر . ثنوقراتیک دیمک شریعی طوغری دن
طوغری به بالذات الهمدن تلقی ایتک ، بالذات حق تشریحی حائر
اولق . المسانلرک اوزرنده حق بیعتی دکل حق اطاعتی حائر اولق ،
و بناء علیه قطعیا دوچار مخالفت اولماق ، شرایعه موافق و یا مخالف
نه یابار سه یاسین ذره قدر اعتراض ایدلامک ؛ دیمکدر . چونکه اونک
سوزی دیندر و شریعتدر . قرون وسطا ده کلیسا بویه چه حکمران ایدی .
و دهها هنوز بوحقه ملک اولدیفنی ادعا ایتکده در . بوندن طولایسدر که
مدنیت غربیه نک ایلمک تشبثلرندن بری سلطنت رهبانییه ، سلطنت
مدنییه دن آیرمقدی . کلیسایه آنجق حیات اخرویه تاند شیلر بر اقلمش ،
حق تشریع ایله لظام اجناعی نی محافظه ایتک سلطنت مدنییه ترک ایدلمش .
غرب آنجق بوسایه ده کلیسا نک تحکمدن قورنولهرق بوکونکی ترفیاه
مظهر اولمشدر .

حقانی اسلامیه به آگاه اولمایان بعض غرب پرستان مسلمانلری ؛
خرستیانلرله دین نامی آلتند طویلاندیفنی ایچون اونک عینی ظن
ایدرك مسلمانلرک سلطنت دینییه ایله سلطنت سیاسییه بر شخصده جمع
ایتدیکنی ، بناء علیه سلطان احکام دینییه نک مقرر ، واضی اولدیفنی کی
او احکامی اجرا ایتدیکی و بناء علیه ایمانک اونک آلتند آلت اولدیفنی ،
اونکله هر کسی اخضاع ایتدیکی . بوندن طولای مسلمانک سلطنتیه
اسیر اولدیفنی استخراج ایدیلور . بالخاصه سلطنت رهبانییه نک علمله مجادله
و جهالتی حمایه ایتسندن طولای عینی حاکم بزدهده واقع اولدیفنی
ادمایه واریورلر .

بونک محض خطا اولدیفنی ایضاح ایتک . مسلمانلرله سلطنت
دینییه نامنه برشی اولدیفنی کوستردک ، بتون مسلمانلر ، موعظه حسنه
ایله ، خیره دعوت ایله ؛ شردن اجتناب ایله مکلفدر .

خلیفه اسلامک بر قلدر یقالدست اولدیفنی بویه چه آکلایانلر بوصفتک
شیخ الاسلامده ، قاضی ؛ و یامفتیلر ده اجتماع ایدوب ایتهدیکفی صورینورلر .

انسانلری بر جماعت متحکمه نک آسیری ایدر ؟ .. بونی ادعا ایدنلر
جدا آجینه جق درجه کور و صاغر آدملردر .

بر کره بوسایه در پیش ایتدکن صکره علمای اسلامیه نک وظیفه سی
توضیح ایتک اقتضا ایدر .

قرآن کریم ایچمزدن بر جماعتک و خیره دعوت ، امر بالمعروف ،
نهی عن المنکر ، دینده تفقه و تبحر ، مانی انذار و تحذیر ، وظیفه لری ایفا
ایتنی امر ایدیلور . ایشته بونلر علمای اسلامدر . دعوت و تذکر ،
انداز و تحذیر ایله مکلفدرلر . بونلر دن هیهج بریسی بر کیسه نک
خفایاسی تتبع ، کیسه نک عقیده سنه تجسس ایدر مزلر . هر مسلمان
عقیده سی ، اصول عملی ، کتاب الله ایله سنت رسول الله دن بشقه بر
منبعدن آلهماز ، هر مسلمان سلفدن ، خلفدن بر کیسه نک توسطنه
لزم کورمه دن کتاب الله و احادیث رسول الله مراجعتله اولنری اوقور .
اکلار ، موجبیه عمل ایدر . آنجق بویه بر پایه واصل اولق
ایچون لسان ، ادبیات و اسالیب عربیه به بالخاصه بیشت
نبویه زماننده عربلرک زمان رسالتیه ایدر دنیانک احواله ، وحی زماننده
وقوع بولان حادثانه واقف ، آثارک تاریخ و منسوخ حقندده معلوماتدار
اولق کرکدر . بونلری تحصیلدن عاجز ایسه علمایه مراجعت ایدر .
ایستر بر امر اعتقادی به ، ایستر بر عملک حکمتیه طائد اولسون سور دیفنی
سؤالک جوابی و دلایلی طلب ایدر .

بناء علیه مسلمانلرله قلدر یقالدست بوقدر ا . مسلمانلر قلدر یقالدست
اساسندن بیقمشدر ا ...

فقط مسلمانلر هم دیندر ، هم شریعتدر . حدود ، و حقوق وضع ایتشدر .
هوی و هوسک غلبه سیله ، نفسانیتک تحکمه حقوقک هضم اولماسی ، حدودک
دوچار تمدنی اولماسی ایچون حدودی اقامه ، قاضینک حق ایله حکمی
اجرا ، جماعتک نظامی صیانت ایتک اوزره بر قوت وجوده کتیرمشدر .
بوقوتک بر مقامده بولغسیله فوضی به میدان بر اقلما مشدر . بوقوت سلطان
ویا خلیفه ده در .

خلیفه اسلام معصوم دکدر ، لایخطی دکدر . خلیفه به وحی
نازل اولماز ، کتاب و سنتک تفسیری خلیفه کندینه انحصار ایتدیره مزلر .
اوهت خلیفه نک مجتهد اولمی ، یوقاریده بیان ایتدیکنر وجهله کتاب
و سنتدن محتاج اولدیفنی احکامی اکلایه بیله جق قدر ، بالذات حق و باطل ،
صحیح و فاسدی تمیز ، دین و ملنک ایتهدیک عذلی اقامه ایتک خصوص
صنده نازل سهوات اوله جق درجه ده لسان عربی به واقف اولمی
اقتضا ایدر .

بونکله برابر خلیفه اسلامک کتاب و سنتی ادراک ایتنی طولای
سیسایه دین مبین اوکا آریجه بر مزیت ، آریجه پایه بخش ایتز ،
اونکله سائر طایفه علوم آرمسند بر فرق یوقدر . آنجق صفای عقل
ایله ، حکملرده اصابت ایله تمایز ایدرلر .

خلیفه اسلام طوغری بولده کیتدکجه ، کتاب و سنته اتبعاع

(۱) «لا طاعة لمخلوق فی معصیه الخالق» حدیث شریف

(۲) مفتی مرحوم شیخ محمد عبده نک الاسلام والنصرانیه نام اثرینک اصول
الاسلام میباشندن

آرتق بوحقیقتك اكلالشمسی زمانی گشدر . حقیقتی تقدیر ایتك حقیقتی قبول ایتك باطلده اصبرار ایتامك شمار اهل ایماندر . ملكتی معاصر لاشدیرمق نانی الننده دینسزاشدیرمهیه . چالیشالرك بونلری نظراعتبارہ آلہلریخی، ماضیدن عبرتین اولہلریخی تخی ایدہرز .

عمر رضا

تقلید جیلک

ملتلك باعث هلاك واضمحلالیدر

كائناتده حکمران اولان قوانین طبیعیه بی ییقمق قدرت بشریه نك فوقنده اولدینی کی ، قوانین اجتماعیه بی صارصمه قالدیشمق ده الیم بحرانلر، مدھش عكس تأثیرلر ایقاعندن بشقه برنتیجه وبره مز . ملتله رهبرلك ایتك ایستہینلر سربازانه حرکت ایتدكلری تقدیرده ملتیرینه خدمت برینه اهانیت ایتش اولورلر . کیف و آرزولرینه کوره انقلاب اجتماعی ایقاعنه قالدیشانلرك نه قدر یاکیلمش اولدقاری وقوعات يك الیم عكس تأثیرلرله دائما اثبات ایتیمورمی ؟

عرفلر، حادثلر فردی حیاتك دكل، اجتماعی حیاتك مولودیدر . بناء علیه فردلر بونلری کیف و آرزولرینه کوره آلت اوست ایتك حقی حقا اوله بازلر . فردلرك وظیفه سی ملی روحك انكشافه چالیشمقدن عبارتدر . بوقسه خوشیه کیدن شیاره صرف نامی وبریلرك موجود مؤسسہلری آلت اوست ایتك مانی . بوتون مقدسانندن صویق دیعکدر .

مشروطیت اداری نك فردای اعلاننده بوحقیقتدن غافل اولان برقسم زوالیلر، سلطنت استبدادیه کی ، حیات اجتماعیه بی ده برضربه ده ییقه جقلری ظننه دوشمش ، بتون غیرتلیله مقدس برمفکوره کی کوردكلری بوغایه طوغرو پورومشلردی . شکل دیکشمکله برابر روح استبداد یاشامقده دوام ایتدی ؟ مشروطی براداره تأسیدنن بیلہ حاجز اولدقاری پك آرز زمان ظرفنده کوسترمش اولان بودماغلرك اجتماعی ساحه ده ده هیچ برشیته موفق اوله مایه جقلری ، بالعکس مهلك بحرانلر آچه جقلری پك طبیعی ایدی . ناصیل که اوله اولدی، مقدسات ومعنویاته ایندیریلان هرضربه، ملك بینان موجودیتی بر آزدها صارصدینی کی ، اجتماعی انقلاب تشبثلری ده بوکون منظره الیمسی قارشوسنده بولندیغوز و بحرانلی وضعیتی احداث ایتش اولدی .

ثروت دنیابورکه :

د دولت سطوتی زمانلرنده کی عالم حیاتی ایلہ بوکون سفات آلتنده قبور انان طائلرك طرز حیاتی عینی اوله مز . هرکون داه تہدیدکار بروصیت آلان درد مہیشت ، قادیك طائلده عاقل برعضو اوله رقی قالمسہ مساعده دکادر، طائللر

خایر . مسلمانلق بونلردن هیچ برینه عقائدہ تسلط ایتك ، احکام تقریر ایتك صلاحیتی بخش ایتہ مشدر . بونلرك هربری شریعت اسلامیہ نك تقریر ایتدیکی بر صلاحیت مدنیہ بی حائزدر . وهیج بری برکیسمه نك ایمانه، عبادتہ طریقی نظریته تسلط ایدہ مز .

دیورلرکه او حالده شونی بونی تکفیر و تفسیق ایتك ، فلان مبتدعدر، فلان زندیق در دیبه وقت کچیرمک نرہدن کدی ؟ بو اوله برعائتدرکه آنجق مسلمانلرك اسلامدن اوزاقلاشمایه باشلادقلری ، جهلای مسلمینك ایش باشه، ضلالتده پویان اولانلرك مقام ارشاده کلدکلری زمان حاصل اولان غلودن، افراطپرستلکدن ایلری کادی . هرکس جهلندن طولانی ادنی برسبیه بناء دیگرخی تکفیر و تفسیق ایدیور . جهالت ایلر ولدیکه بوغلو، بوافراط زاید ایدریودی . بوصیره لرده مزاج دینك ضعفی بوخسته لغک قومشو مملکتلردن کله رك اسلام دیارنده سرایت ایتسمه سبیت و پردی . بوقسه مسلمانلر زمان قونلرنده بویله دکادی . امام بخاری کی سنت سننیه نك حافظی بر امام، خارجی اولان عمران بر خطاندن علم حدیثی تحصیل ایتمشدر . رئیس معتزله عمرو بن عبید ، تابعیندن شیخ السنه الحسن البصریددن اوقومشدر . امام ابوحنیفه، زیدیه مذهبك صاحبی زید بن علی دن اصول عقائد وفقهی تعلم ایتمشدر . هرکس اجتہادنده سربست، هینك غایه سی تحصیل علم ایدی . ومسلمانلر دینلرنده عالم ایکن دنیانك الیوک علماسی، دنیانك اك معظم رهبرلری ایدیلر . وقتاکه دینلرنده جاهل اولدیلر ، الیوک هزیمنه اوغرا دیلر، بشقهلری ایچون برخوان یغما تشکیل ایتدیلر . زوالیلر اوقدر جاهل اولدیلرکه مسائل دینیده اولنلر مخالفت ایدنلری، تکفیر ایتك بر طرف ائمه دینی، خدمه کتاب وسنتی بیلہ تکفیر ایتشلردی . بوزمره جهلا دینك ماضیسی اونوتمش، اسلافك آثارنی اھمال ایتش، عالم کچین برطاقم پییشلزلرك آثارنه رغبت ایتشلردی . اهل اسلامك اللرنده بوکون ابی الحسن الاشعریك، ابی المنصور الماتریدینك اثرلرنی پك اندر کوره بیلیرز . ابی بکر الباقلانی، ابی اسحق الاسفہرانی بی اوقویانلر نرہده ؟ بوانمۀ عظامك اثرلردن بر نسخه ضحیه بی بولق کوچ برایشدر . هجرتك اوچنچی عصرندن آتنجی عصرینه قدر قرآن حقنده بر جوق تفسیرلر یازمشدی، از جمله طبری تفسیری، ابی مسلمہ الاسفہانیک تفسیری، قرطبی نك تفسیری، جصاصك تفسیری . غزالینك تفسیری . ابی بکر بن العربینك تفسیری . ودها بشقه اعظامك تفسیری . عجبا طلبه علومدن بری بونلرك بر نسخه موثوقه سی بوله بیلرلرمی ؟ بو آنجق تصادفك لعافه مربوط برکیفیتدر .

کوریلورکه بو بایه تکفیر ؛ صرف اثر جهالتدر . بناء علیه بونی مسلمانلق علینده یردلیل کوسترمک عبثدر . بالخاصه بونی نله یقال بر حرکت اوله رقی تاقی ایتك جهالتدر .

بتون بومسرو داتمزدن توضیح ایدن حقیقت : مسلمانلقده قهار قایلیم بوقدر . بومنايه قصد اولان مدرسه سلطنتی بوقدر . مسلمانلقده حق سلطنت ملت اسلامیہ دن بشقه برکیسمه نك دکادر .